

София 1000, ПК 934, тел. 0887 207 862; 0887 694 092
02 872 91 20

e-mail: bakcrime@abv.bg

Изх. № 2/20.02.2017 г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 37 КЗ/15/16г.

Дата 21.02.17г.

ДО

БОРИС ВЕЛЧЕВ,

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Уважаеми проф. Велчев,

Във връзка с отправената покана до Българската асоциация по криминология да представи становище по конституционно дело № 15/2016 г., в указания срок представяме същото.

Приложение: съгласно текста.

Председател на УС на Българската

асоциация по криминология:

Доц. д-р Светла ~~Мергаритова~~ **Вучкова**

СТАНОВИЩЕ

на Българската асоциация по криминология
по конституционно дело № 15/2016 г. ,
образувано по искането на Главния прокурор на Република България за
тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 16, предл. второ от Конституцията на
Република България

Българската асоциация по криминология подкрепя искането и изказва принципното си съгласие с аргументите, изложени от Главния прокурор за задължително тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 16, изречение второ от Конституцията на Република България относно обхвата на израза *„други доклади на главния прокурор за дейността на прокуратурата по прилагането на закона, противодействието на престъпността и реализирането на наказателната политика“*.

Очевидно формулировката на посочения израз поражда неяснота, водеща до различно както по обем (разширително или стеснително), а така също и по съдържанието му тълкуване, като от него се извежда и правомощие на народното представителство да изисква доклади по конкретни дела (както се установява от посочения в искането пример). С оглед различната интерпретация на нормата считаме за необходимо тя да бъде подложена на езиково-логически и телеологичен анализ.

Без съмнение второто изречение на т. 16 следва да бъде интерпретирано във връзка не само със съдържанието на предходното, в което изрично е уредено, че

Народното събрание изслушва и приема годишните доклади на ВКС, ВАС и на Главния прокурор за прилагането на закона и за дейността на съдилищата, прокуратурата и разследващите органи. Наред с това то следва да бъде тълкувано и във връзка с правомощията на прокуратурата и нейната роля, уредени в чл. 126, ал. 2 от Конституцията. Съвместният прочит на посочените норми навежда на извода, че освен докладите, в които се представя обобщен отчет за работата на прокуратурата през изминалата година, от тази институция би могло да се изиска да представя и други подобни доклади по проблеми, които са очертани в самата норма.

Въпросът е доколко те са изчерпателно посочени и дали дават някаква насока и очертават рамката, в която могат да се ограничат правомощията на Народното събрание да изисква такива доклади.

В общата теория на правото се приема, че формулировки на правни норми, съдържащи изрази с подобна конструкция, предполагат разширително тълкуване.¹ Същевременно способът на конструирането им при използването на това правило - *eiusdem generis*, насочва към това, че авторът на правната норма при изброяването на лица, действия или предмети, е пропуснал нещо, което е от същия род.² Връщайки се към предмета на конституционното дело, можем да заключим, че когато конституционният законодател е допълнил нормата с това ново изречение в текста на чл. 86, т. 16, той е имал предвид именно обобщени доклади и по други проблеми, които се включват в предметния обхват на компетентността на прокуратурата.

Споделяме виждането на Главния прокурор, че от тълкувания текст в никакъв случай не може да се изведе изискването за представяне на доклад по конкретно висящо производство. Да се приеме обратното би означавало да се наруши осовният

¹ Виж Ташев, Р. *Теория на тълкуването*, С., с. 159

² Пак там, с. 195-196

принцип на правовата държава за разделението на властите. Освен изложените аргументи, издвлечени от Наказателно-процесуалния кодекс и посочени в неговото искане, следва да бъде отбелязано, че доклад с подобно съдържание би могъл съществено да накърни и презумпцията за невинност, а оттам – да рефлектира и върху нарушаването на други основополагащи принципи на наказателния процес, като принципа на независимост и безпристрастност.

Аргументи за подобно изключване на доклади по неприключили наказателни производства се съдържат и в независимия технически анализ на структурния и функционален модел на Прокуратурата на Република България, изготвен от международни експерти – прокурори от Великобритания, Испания, Германия и Нидерландия³. В препоръките за разширяване правомощията на Инспектората към Висшия съдебен съвет по отношение дейността на Главния прокурор е отбелязано, че Инспекторатът би трявало да може **след приключване на всички етапи на наказателното производство, по своя инициатива да разглежда чувствителни дела, които имат голяма обществена значимост**. Подобна дейност, според експертите, би дало възможност на инспектората да разглежда прокурорските действия по разследванията и делата в отговор на обществени петиции. Същевременно те отбелязват, че резюметата на тези доклади биха могли да бъдат публикувани, когато главният инспектор счете това за важно от гледна точка на обществения интерес. Следователно, самите експерти отчитат, че анализ на конкретен правен случай би могъл да става публично достояние едва след неговото приключване, а обществеността може да бъде информирана чрез представянето на резюме на подобен доклад. Изключва се възможността от каквито и да било проверки преди това.

³ <http://www.mjs.bg/Files/Executive%20Summary%20Final%20Report%20BG%2020122016%20in%20BG.PDF>

Наред с това, по повод изслушванията на Главния прокурор и неговите заместници от специална комисия в Народното събрание, за които е предложено да бъдат публични, изрично е изключено обсъждането на „текущи случаи“. Следователно, колкото и належаща да е необходимостта от по-голяма публичност и осветляване дейността на прокуратурата и на Главния прокурор, тя не следва да преминава онази граница, която би довела до намеса на законодателната власт в работата на съдебната по един напълно неприемлив начин, какъвто би бил докладването на конкретен и неприключил окончателно случай.

От друга страна, в цитирания доклад се препоръчват и примерните области и теми, по които Главния прокурор следва да се отчита пред Народното събрание, за да се гарантира по-голяма прозрачност и обществен контрол върху неговата дейност без да се осъществява намеса на законодателната власт в съдебната. Това биха могли да бъдат доклади относно ефективността на работата на прокуратурата и приетите процедури за вземане на решения; способите и механизмите на взаимодействие на прокуратурата със съда и Министерството на вътрешните работи с оглед подобряване качеството на разследване и ускоряване на наказателния процес; резултатите от работата на Специализираната прокуратура срещу организираната престъпност и на Специализираното звено за разследване на корупцията; действията на прокуратурата по противодействие срещу престъпления, създаващи голямо обществено безпокойство и предизвикващи напрежение сред гражданите и др.п.

В заключение: становището на Българската асоциация по криминология е, че второто изречение на чл. 86, т. 16 от Конституцията следва да бъде изтълкувано в смисъл, че употребеният в него израз включва различни по предмета си доклади относно осъществяваната дейност от страна на прокуратурата като част от

съдебната власт, съобразно нейните основни правомощия, очертани в чл. 127 от Конституцията. Тези доклади в никакъв случай не може да бъдат по конкретни неприключили текущи дела.

Доц. д-р Светла Маргаритова-Вучкова,

Председател на Българската асоциация по
криминология